

LAGT TIL RÆTTIS: Eyðun Klakstein

LURTA LES & UPPLIV

Visti tú?

6,5%

av øllum fólki
í Føroyum yvir
15 ár hava ikki
føroyskt sum
móðurmál

KELDA: MANNTAL 2011

Tiltikin útgáva rundar fimmti

Tá ið mætasti tónleikabólkur nakratíð í 1964 fór í studio at innspæla nýggja plátu, var tað fystu ferð, at The Beatles upptóku tónleik á eitt 4-sporað band. Hetta gjørdi nakað við tónleikin hjá bólkinum, og útgávan A Hard Day's Night, sum í ár fyllir 50 ár, er ein av bestu útgávuunum hjá Liverpool-dreingjunum. Høvdur tú eina lagaliga løtu um vikuskiftið, kanst við hesari legendarisku útgávu leggja oyru til popptónleik, sum eingin megnar at gera The Beatles eftir.

9 ára gamal súkklaði 35 km til mammuna

Ein 9 ára gamal drongur í Faaborg í Danmark longdist mánadagin so illa eftir mammu síni, sum ikki longur býr saman við honum og pápanum, at hann tók málið í egnar hendur. Hann súklaði 35 kilometrar úr Faaborg til Assens, har mamman býr. Tá ið pápin fann út av, at drongurin var horvin, ringdi hann til lögreluna, og drongurin varð eftirlýstur í tveir tímar, áðrenn hann varð funnin við eina bensinstøð í Assens, har fólk høvdu givið honum okkurt at eta og drekka, tí hann tóktist so troystur.

Craig aftur sum 007

Fyrst í desember byrja upptøkurnar til nýggjan James Bond film, og enn einaferð verður Daniel Craig í leiklutinum sum 007. Hetta verður fjórði Bond-filmurin við Craig í høvuðsleiklutinum. Ralph Fiennes skal aftur spæla M, og Ben Whishaw spælir ein unga útgávu av Q. Naomie Harris heldur fram í leiklutinum sum Miss Monneypenny. Enn er heitið á nýggja filminum ikki likið út – arbeiðsheitið er Bond24. Filmurin skal frumsýnast í oktober 2015.

Smáligur kritikkur av Søvndal

Um vikuskiftið verður árligi Fólkafundurin hildin í ítróttardeplinum í Runavík. Ein av gestunum á fundinum er fyrrverandi danski uttanríkisráðharrin Villy Søvndal. Hann fer millum annað at tosa um, hvussu tað er at uppliva smáligan kritikk um málburð og slipsaknútar heldur enn at verða viðgjörður fyri tað, sum hann stendur fyri. Samrøða verður við Villy Søvndal fríggjakvøldið kl. 20.30.

tomas espedal
bergeners

Fólk og lagnir í heimbýnum

Norski rithøvundin Tomas Espedal blandar sjálvlævisøgur, brøv, skaldskap og journalistikk í sínum søgum úr heimbýnum Bergen. Seinasta útgávan hjá Espedal, Bergeners, snýr seg um fólk í heimstaðnum, og Espedal brúkar seg

sjálvan og sínar upplivingar í sermerkta mátanum at skriva og siga søgur.

UMAFTURAFTURUM HØGNI DJURHUUS

Móðurmálsviðursløn 2012

Ævinleiki fyri tímaløn

Tað ber til at leingja lívið, tíma fyri tíma.

Tí tey siga, at frukt er so sera góð fyri heilsuna og alt annað. Seks um dagin og tú livir longur.

Spurningurin, eg spyrji meg sjálvan, hvørja ferð, eg eti frukt, er, um eg fái líka nógv tíð í hinum endanum sum eg brúki upp á fruktina her og nú.

Tað tekur eina góða løtu at eta eitt súrepil, og tað skal skolast fyrst. Ella skrædla eina banan og skrubbja eina háorkuperu.

Trupulleikin var ikki so stórir, um eg dugdi at multitaska. Um eg kundi dustsogið og flust eina appelsin í senn. Tað eru tey, sum duga at lata eina greypfrukt úr við yndi, meðan tey sita á feysbukuni.

Spurningurin er, um vit fáa tann tíman, vit brúka hvønn dag upp á fruktina, tveir tímar, taka vit grønmetið við, aftur í aldurdóminum ella fyrr. Og hvat, um vit doyggja av C-vitamin misnýtslu, áðrenn vit blíva gomul og skulu í holt við uppspardu vitameftirlonina?

Og so øll handan vistfrøðin. Nei, takk, ikki her. Vistfrøði er ein religiön. Eg kann ikki torga religiönir, tær eru skaðiligar og geva búkilsu og leyst liv umframt lyfti um ævigt liv.

Men siga vit, at vit fáa hasar báðar tímarnar, vit seta av og brúka til frukt og grønmeti hvønn dag, 730 tímar, 30,416666 samdøgur um árið, aftur, ja, so gongur líka upp, tíma fyri tíma.

Einki er vunnið. Annað enn, at deyðin verður útsettur. Og er tað nakar fyrimunur? Hann kemur kortini.

So hví eta frukt og grønt, og ikki okkurt, sum smakkar væl? Tí tað siga øll dansku vikubløðini, nýggjasta testamenti hjá flestu føroyingum.

Og kann tað, í ringasta føri, ikki enda við ævigum lívi hesu megin ævinleikan, um tímar hvønn dag leggjast afturat í hinum endanum?

Annars siga tey klóku nú, at

fólk, sum trúgva, liva longur enn vit, sum ikki trúgva.

Enn eitt dømi um, at rættvísi er ein býur í Belgia. Teimum, sum trúgva, nýtist ikki at liva leingi, tí tey halda jú fram at liva eftir deyðan. Tey stúra ikki fyri tí eina degi. Hjá teimum er deyðin bara ein rundkoyring, inn øðru megin. út aftur hinu megin og so bara beint fram í allar ævir.

Kanska er hatta bara enn ein av hasum annanhvønnadag-kanningunum. Annan hvønn er kaffi drepani, annan hvønn dag er tað betri enn nakað annað, eisini betri enn gudsótti, fyri heilsuna.

Sum við fruktini og grønmetinum, sum leingja lívið, fáa tey trúgvandi tað, tey brúka upp á trúnnu, aftur. Tey fáa minst tann eina tíman, tey brúka í kirkjuni, og tann hálva tíman, tey brúka upp á morgunlesturin hvønn gerandisdag, aftur, hóast tey heldur vilja í rundkoyringina sum skjótast. Tí ævigt er betri enn stokkut.

Og so øll tey, sum renna undan onkrum ella eftir onkrum øðrum, renna sum fyri lívinum. Og tað er júst tað, tey gera, renna fyri lívinum. Fyri hvønn tíma tey renna, fáa tey ein tíma afturat at renna í.

Tey renna sum undan tarvi í outfitti fyri minst eina hálva vikuløn brutto við øllum møguligum tólum uppi á sær, sum máta puls, BMI, BTÚ, arbeiðsloysið, ferðina, kilometrar, costbenefit, alduhæddina, alt, sum kann mástast. Tølini eru prógvið. Vit liva í allar ævir hesum megin ævinleikin. Tímaglasið er altíð hálvfult.

Í Himmiríkisfelagsskapinum ber bara til at renna, tá samdrigið er.

Kánus spurdi Gánus, hví allar kvinnurnar í Starvsmannafelagnum ikki krevja, at felagið eitur Starvsfólkafelegið, og eta eitt súrepli og eitt rátt brokkoli og fara út at renna, starvskvinnurenning.